

URDIS

We know

SHAUN USHER este scriitor britanic și deținătorul popularelor bloguri lettersofnote.com și listsofnote.com. Îi place să colecționeze scrisori vechi și cărți frumoase și își petrece timpul căutând corespondență și întocmind liste de lucruri pe care să le împărtășească cu ceilalți. În 2009, pasiunea sa pentru scrisori vechi s-a concretizat în lansarea website-ului lettersofnote.com, un muzeu online vizitat de peste o sută de milioane de ori. Aceste scrisori au fost publicate patru ani mai târziu, într-o serie tematică, devenită în scurt timp bestseller.

Usher locuiește în Manchester împreună cu soția sa, Karina, și cei doi băieți ai lor.

În seria „Scrisori remarcabile“, la Curtea Veche Publishing, au mai apărut volumele *Spațiu, Război, Părinți. Mama, Părinți. Tata, Muzică* și vor mai apărea volumele *Iubire, Erotism, Pisici*.

 **scrisori
remarcabile**

Artă

compilație de
SHAUN USHER

Traducere din engleză de
CORNELIA FLOREA

CURTEA VECHЕ

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Scrisori remarcabile : Artă / compilație: Shaun Usher ;

trad. din engleză de Cornelia Florea. - București :

Curtea Veche Publishing, 2022

ISBN 978-606-44-1274-4

I. Usher, Shaun (antolog.)

II. Florea, Cornelia (trad.)

821.111

ISBN epub: 978-606-44-1276-8

Carte publicată și în ediție digitală

Redactori: Maria Petricu, Alina Rudeanu

Tehnoredactor: Chirachița Dogaru

Copertă: Gabi Toma

Coordonarea ediției: Ludovic-Ștefan Skultéty

CURTEA VECHE PUBLISHING

str. Aurel Vlaicu nr. 35, București, 020091

redacție: 0744 55 47 63

distribuție: 021 260 22 87, 021 222 25 36, 0744 36 97 21

fax: 021 223 16 88

redactie@curteaveche.ro

comenzi@curteaveche.ro

curteaveche.ro

SHAUN USHER

Letters of Note: Art

Copyright © Shaun Usher, 2020

Published by arrangement with Canongate Books Ltd,

14 High Street, Edinburgh EH1 1TE

All rights reserved.

© CURTEA VECHE PUBLISHING, 2022

pentru prezenta versiune în limba română

CUPRINS

INTRODUCERE	13
SCRISOAREA 01	
PÂNZA ARE O PRIVIRE NEROADĂ	
Vincent van Gogh către Theo van Gogh	20
SCRISOAREA 02	
SĂ DAI DRACULUI PRESIUNILE	
DIN LUMEA ARTISTICĂ	
Lucy R. Lippard către o Tânără Artistă	24
SCRISOAREA 03	
CÂT DE FRUMOS!	
Salvador Dalí către Federico García Lorca.....	28
SCRISOAREA 04	
N-AM DE GÂND SĂ SUPTOR AȘA CEVA	
Oscar Howe către Jeanne Snodgrass	32
SCRISOAREA 05	
DACĂ AȘ FI FOST BĂRBAT, LUCRURILE	
N-AR FI LUAT O ATARE ÎNTORSĂTURĂ	
Artemisia Gentileschi	
către Don Antonio Ruffo	37

SCRISOAREA 06

DE CE NU MAI PUTEM PICTA

AȘA CUM O FĂCEAU ROMANTICII?

Carl Jung către Arnold Kübler 44

SCRISOAREA 07

TOTUL VA FI ÎN NUMELE IUBIRII ȘI AL ONOAREI

Hollis Frampton către MoMA..... 50

SCRISOAREA 08

ARTA ESTE UN STIMULENT INTELECTUAL

NEMAIPOMENIT

Mary Cassatt către Theodate Pope..... 67

SCRISOAREA 09

ZIUA UNUI PICTOR PEISAGIST

ESTE ÎNCÂNTĂTOARE

Jean-Baptiste Camille Corot
câtre un destinatar necunoscut 73

SCRISOAREA 10

UN ARTIST ADEVĂRAT TREBUIE SĂ PUNĂ

STĂPÂNIRE PE NATURĂ

Henri Matisse către Henry Clifford 78

SCRISOAREA 11

LASĂ-MĂ SĂ AM PRIETENI ARTIȘTI

J.D. Fergusson către Margaret Morris 87

SCRISOAREA 12

SUBIECTUL UNEI MÂRȘĂVII APARTE

Harriet Hosmer către *Art-Journal* 93

SCRISOAREA 13

NIȘTE MIZERII

Michael Grady către Alicia McCarthy..... 100

SCRISOAREA 14

POP-ART-UL ESTE:

Richard Hamilton

câtre Peter și Alison Smithson 106

SCRISOAREA 15

DIVERSITATEA NE GARANTEAZĂ

SUPRAVIEȚUIREA CULTURALĂ

Martin Scorsese către *The New York Times* 113

SCRISOAREA 16

OARE LE CER PEA MULT AMERICANILOR ALBI?

Augusta Savage

câtre ziarul *The New York World*..... 119

SCRISOAREA 17

ARTA ESTE O AVENTURĂ

ÎNTR-O LUME NECUNOSCUTĂ

Mark Rothko și Adolph Gottlieb

câtre *The New York Times*..... 126

SCRISOAREA 18

CELE MAI SPECTACULOASE REALIZĂRI

MONOCROME

Yves Klein către președintele International

Conference for the Detection of Nuclear

Explosions..... 135

SCRISOAREA 19	
DACĂ NU ESTE PLANIFICATĂ, NU REPREZINTĂ NIMIC	
Oscar Wilde către Marie Prescott.....	141
SCRISOAREA 20	
STIMATE EDITOR	
Adrian Piper către diferiți editori.....	148
SCRISOAREA 21	
PICTURA ȘI SCULPTURA	
SUNT UNUL ȘI ACELAȘI LUCRU	
Michelangelo către Benedetto Varchi.....	160
SCRISOAREA 22	
SĂ FII ARTIST ÎNSEAMNĂ SĂ FII VIU	
Sherwood Anderson către John Anderson....	165
SCRISOAREA 23	
CE MĂDULARE DESENA OMUL ĂLA!	
Paula Modersohn-Becker	
către Carl Woldemar Becker.....	172
SCRISOAREA 24	
MAI EXACT, PRINTR-UN DUEL	
Mark Pauline către Dennis Oppenheim	180
SCRISOAREA 25	
NU MAI SUNT UN ARTIST	
Paul Nash către Margaret Nash.....	184

SCRISOAREA 26	
O BUCATĂ DE CIOCOLATĂ EXPLOZIVĂ	
Lordul Victor Rothschild către Laurence Fish ...	190
SCRISOAREA 27	
LA NAIBA CU EXPOZIȚIA	
Frida Kahlo către Nickolas Muray.....	196
SCRISOAREA 28	
PENTRU EL, NU SUNT „MAURITS“	
Mick Jagger și M.C. Escher	206
SCRISOAREA 29	
SUNT CONSTERNAT	
DE HOTĂRÂREA LUATĂ DE MOCA	
Hans Haacke către Richard Koshalek	212
SCRISOAREA 30	
SĂ FACI	
Sol LeWitt către Eva Hesse	220
ACORDURI PENTRU DREPTURI DE AUTOR	229
MULȚUMIRI.....	235

LBRIS

We know
books

Scrisorile

PÂNZA ARE O PRIVIRE NEROADĂ

Vincent van Gogh către Theo van Gogh

2 octombrie 1884

Pictorul olandez Vincent van Gogh și-a găsit chemarea ca artist abia după ce a trecut de 30 de ani. Născut în Zundert în 1853, și-a petrecut anii tinereții schimbând slujbă după slujbă, singura sa preocupare reală fiind reprezentată de un devotament din ce în ce mai accentuat față de religie. În 1879, a obținut un post de misionar în Belgia, unde a trăit în sărăcie și mizerie. Familia lui, care l-a susținut ani la rând, simțea că își pierde răbdarea. La un moment dat, tatăl său a încercat chiar să îl interneze într-un azil. În 1881, cu sprijin financiar venit din partea lui Theo, fratele său mai mic, Vincent s-a apucat de pictat și, până la finalul vieții, și-a dedicat cea mai mare parte

a timpului creând opera pentru care este bine-cunoscut. În 1884, la vârsta de 31 de ani, i-a scris fratelui său această scrisoare. Șase ani mai târziu, la Auvers-sur-Oise, Vincent, pradă unei depresii profunde, avea să-și ia viața.

Dragul meu Theo,
Îți mulțumesc pentru scrisoare, îți
mulțumesc pentru ce mi-ai trimis.
Acum fii atent. [...]

Să știi, dacă cineva vrea să facă treabă,
atunci nu trebuie să se teamă să mai dea și
greș uneori, să nu se teamă să mai facă și
câte o greșală. Să fii bun – mulți oameni
au impresia că pentru asta e nevoie să
nu facă niciun rău, lucru neadevărat – tu
însuși ai spus cândva că e o minciună. Asta
duce doar la stagnare, la mediocritate.
Schițează pur și simplu ceva, orice când vezi
că o pânză goală te fixează cu un soi de
imbecilitate.

Nu știi cât de *paralizant* este; *privirea*
aceea dintr-o pânză goală care-i spune
pictorului: *Nu ești în stare de nimic*. Pânza

are o privire *neroadă* și îi hipnotizează pe
unii pictori, astfel încât ei înșiși ajung să se
preschimbe în nerozi. Mulți pictori *se tem*
de *pânzele* goale, dar pânzei goale ÎI ESTE
TEAMĂ de pictorul cu adevărat înflăcărat,
care îndrăznește și a rupt pe vremuri vraja
acelui „Nu ești în stare“.

Viața însăși se desfășoară întotdeauna
sub ochii noștri ca o întindere goală
lipsită de sens, descurajantă, o suprafață
demoralizantă pe care nu se află *nimic*,
cum nimic nu este nici pe o pânză goală.

Dar *oricât* de lipsită de sens și de
zadarnică, oricât de neînsușită îi pare
viața, omul care are credință, energie,
căldură sufletească și care știe ce e mai
bine pentru el nu se lasă amăgit cu
una, cu două. El intervine și face ceva,
și nu renunță, pe scurt, nesocotește,
„contravine“, cum se spune.

Lasă-i să spună ce-or spune pe acci
teologi reci

SCRISOAREA 02

**SĂ DAI DRACULUI PRESIUNILE
DIN LUMEA ARTISTICĂ**

Lucy R. Lippard către o Tânără Artistă
1974

În 1974, Miriam Schapiro, cofondatoare și președintă a Feminist Art Program de la California Institute of the Arts, le-a încurajat pe 17 dintre elevele sale să le scrie femeilor din lumea artei, adresându-le o solicitare: să răspundă printr-o scrisoare cu un sfat pentru o „Tânără Artistă“.

Aceste fragmente neprețuite de corespondență au fost apoi adunate în *Anonymous Was a Woman*, o carte publicată în cadrul Women's Art Festival din acel an.

În scurt timp, 71 de femei au răspuns solicitării, inclusiv Lucy R. Lippard, o foarte respectată și influentă

scriitoare, curator, critic de artă și feministă pe care foarte puțini au reușit să o egaleze.

6 martie 1974
138 Prince St.
NYC 10012

Către o Tânără Artistă,
Îmi pare rău că trebuie să fiu succintă,
pentru că sunt multe despre care aş vrea să
vorbesc cu tine, dar te rog să citeşti printre
rânduri. Sper că eşti furioasă, dar nu lăsa
furia să te consume, ci foloseşte-te de ea
cât timp o ai. Sper să nu încetezi să mai fi
furioasă din când în când, până ce condiţia
femeii nu se va schimba, şi nu mă refer
aici doar la artiste. Sper ca tot ce faci să
fie alegerea ta şi să ştii cum să dai dracului
presiunile din lumea artistică atunci când
va fi cazul; şi sper ca munca ta să fie pusă
în slujba celorlalţi; sper că tu vei fi cea
care va găsi o modalitate prin care să nu

mai îngăduie societăţii să fie folosită în
mod greşit şi în scopuri greşite; sper că vei
face ca arta ta să ajungă la cât mai mulţi
oameni, la toate femeile şi la toată lumea;
sper să faci asta de-acum şi să nu aştepţi
până când vei deveni celebră, pentru că
probabil atunci va fi prea târziu. Sper să
îţi aduci aminte că a fi feministă implică o
adevărată responsabilitate de a fi om. Sper
şi sper şi sper...

Cu dragoste,
Lucy Lippard

CÂT DE FRUMOS!

Salvador Dalí către Federico García Lorca
decembrie 1927

Operele de artă ale lui Salvador Dalí (n. 1904, Catalonia) sunt cunoscute în întreaga lume, în mare măsură datorită naturii lor suprarealiste, onirice. Picturile sale emblematice sunt pline de iluzii optice, de peisaje distorsionate, de obiecte care se topesc și de reprezentări sexuale. Toate acestea, alăturate unui caracter extravagant care a reprezentat în sine o operă de artă, i-au consolidat locul în analele istoriei artei. În 1923, în timpul studiilor universitare, Dalí a devenit apropiat al poetului Federico García Lorca, iar o vreme și-au scris despre o gamă largă de subiecte. Deloc surprinzător, scrisorile lui Dalí nu seamănă cu nimic din ce s-a mai scris anterior.

SCRISOAREA

Federico,
Lucrez la tablouri care mă fac să crăp de bucurie, creez într-un mod cât se poate de pur și de natural, fără cea mai mică urmă de îngrijorare artistică, și dau peste lucruri care mă mișcă profund, și încerc să pictez sincer, altfel spus, *cât mai exact*. În acest sens, încep să pricep până la capăt simțurile. Uneori cred că am recuperat – cu o intensitate nebănuită – „iluziile“ și bucuriile copilăriei mele. Am o mare dragoste pentru iarbă, spinii din palmă, urechile înroșite de soare și micile pene din sticle. Nu numai acestea îmi umplu inima de bucurie, ci și vița-de-vie și măgarii care năpădesc cerul.

Chiar acum pictez o femeie foarte frumoasă, numai zâmbet, *presărată* cu *pene de toate culorile*, sprijinită de un mic zar de marmură *cuprins de flăcări*. Zarul de